

RAN-2501001204010004/ 2501000104033041
S.Y.B.A. (Sem. - IV) Examination October - 2025
Sanskrit : Paper - VIII (Major)
पद्यसाहित्य एवं अर्थावबोध कृति:- जगन्नाथ कृत गंगालहरी एवं अर्थावबोध
Time: 2 Hours]
[Total Marks: 50
સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર.1. ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ)
10

- જગન્નાથ ક્યાં ગામના નિવાસી હતા?
- ગંગાલહરીનો સાહિત્ય પ્રકાર જણાવો.
- ગંગાનું ઉત્પત્તિ સ્થાન અને નિવાસ સ્થાન જણાવો.
- કૃત્તિ અને નાકાધીશ્વરનગરમ્ શબ્દના અર્થ જણાવો.
- સ્તોત્રકાવ્યના સંદર્ભમાં ફલશ્રુતિ એટલે શું?
- શિવનું મસ્તક શેનાથી શોભે છે?
- સ્તોત્રકાવ્યના પાંચ પ્રકારના નામ જણાવો.

પ્ર.2. સ્તોત્ર કાવ્યનો ઉદ્ગમ અને વિકાસ ચર્ચો.
14
અથવા
પ્ર.2. ટૂંકનોંધ લખો.
14

- કવિ જગન્નાથના જીવન વિષયક દંતકથાઓ
- જગન્નાથે વર્ણવેલા ગંગાના ગુણ

પ્ર.3. જગન્નાથની ગવોંક્તિઓની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
14
અથવા
પ્ર.3. ટૂંકનોંધ લખો.
14

- જગન્નાથના લહરીકાવ્યો
- જગન્નાથ એક કવિ તરીકે

પ્ર.4. ગંગાલહરીનું સાહિત્ય સ્વરૂપ ચર્ચો.
12
અથવા
પ્ર.4. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(અ) સાનુવાદ સમજાવો. (ગમે તે બે)
8

- તવાલમ્બાદમ્બ સ્ફુરદ્ડલઘુર્વેણ સહસા
મયા સર્વેડવજ્ઞા સરણિમથ નીતા: સુરગણા:।

इदानीमौदास्यं भजसि यदि भागीरथि तदा
निराधारो हा रोदिमि कथय केषामिह पुरः॥

2. नृणामीक्षामात्रादपि परिहरन्त्या भवभयम्
शिवायास्ते मूर्तेः क इह महिमानं निगदतु।
अमर्षम्लानायाः परममनुरोधं गिरिभुवो
विहाय श्रीकण्ठः शिरसि नियतं धारयति याम्॥
3. विधत्तां निः शङ्कं निरवधि समाधिं विधिरहो
सुखं शेषे शेतां हरिः अविरतं नृत्यतु हरः।
कृतं प्रायश्चित्तैरलमथ तपोदानजनैः
सवित्री कामानां यदि जगति जागर्ति भवती॥
4. अलभ्यं सौरभ्यं हरति सततं यः सुमनसाम्
क्षणादेव प्राणानपि विरह शस्त्रक्षत भृताम्।
त्वदीयानां लीलाचलित लहरीणां व्यतिकरात्
पुनीते सोऽपि द्रागहह पवमानस्त्रिभुवनम्॥

(ब) गद्यभंड वांछी प्रश्नोना संस्कृतभां जवाब आपो.

4

कस्मिंश्चित् अरण्ये अनेके पशवः वसन्ति स्म। एकदा पशूनां राजा सिंहः रोगपीडितः अभवत्। एकं शृंगलं विहाय सर्वे पशवः रोगपीडितं नृपं इष्टुमागताः। एकः उष्ट्रः नृपाय एतत् न्यवेदयत् यत् विहाय अलंकारिणं शृंगाले सर्वे भवन्तं द्रष्टुमागताः। एतच्छ्रुत्वा सिंहः क्रोधितोऽभवत्। स्वमित्रैः एतज्ज्ञात्वा शृंगालः शीघ्रमेव सिंहस्य समीपे प्राप्तः। क्रोधितेन सिंहेन विलम्बेन आगमनकारणं पृष्ठः शृंगालोऽवदत् यदहं तु सर्वप्रथममागन्तुम् ऐच्छम् परं चिकित्सकात् औषधमपि आनेयमिति विचिन्त्य तत्रागच्छम्। तच्छ्रुत्वा प्रसन्नः सिंहः औषधविषये पृष्ठवान्। शृंगालः अवदत् यत्तेन औषधिस्तु न दत्ता परं चिकित्साक्रमम् उक्तवान् यत् उष्ट्रस्य रक्तपानेनैव रोगस्य शान्तिः भविष्यति। तदा सिंहः उष्ट्रमाहूय भक्त्या आगतं तं मारयित्वा तस्थ रक्तं पीतवान् एवं स्वपिशुनतायाः दुष्फलम् उष्ट्रेण स्वयमेव प्राप्तम्।

प्रश्नाः—

1. अनेके पशवः कुत्र वसन्ति स्म?
2. शृंगालः शीघ्रमेव कस्य समीपे प्राप्तः?
3. रोगपीडितः कः अभवत्?
4. कस्य रक्तपानेनैव रोगस्य शान्तिः भविष्यति?